

PRECIZ RI METODOLOGICE

de completare a raportului statistic „Formarea profesional a salaria ilor”, (f. nr. 6 -m.)

1. Raportul statistic 6-m se completeaz de c tre toate unit ile economice i sociale, **care utilizeaz munca salariat**, cu num rul de salaria i de 20 i mai multe persoane, indiferent de forma de proprietate i forma organizatorico-juridic . Institu iile finan ate din buget completeaz raportul statistic pe tot personalul indiferent de num rul de salaria i. Raportul se completeaz cu date pe total unitate în dou exemplare din care un exemplar se prezint la organul teritorial de statistic . Pentru organiza ia ierarhic superioar , la solicitare, se prezint o copie.

2. În raport se înscriu datele referitoare la salaria ii unit ii care au participat la formarea profesional în anul raportat, indiferent de faptul dac unii din ei ulterior au putut fi elibera i la cerere sau din alte motive. Persoanele care au fost instruite la unitate, dar care nu apar în acestea, nu se înscriu în raport.

3. Raportul se întocme te în baza documentelor serviciului personal (sau ale serviciului respectiv specializat, etc.) referitoare la preg tirea profesional a salaria ilor: procese verb ale vizînd examenele de calificare, recalificare, însu ire a profesiilor conexe i de perfec ionare a muncitorilor la cursuri speciale; cataloagele de eviden ; certificatele i alte documente privind recalificarea i perfec ionarea func ionarilor etc.

4. Repartizarea efectivului de salaria i pe categorii (muncitori, conduc tori, speciali ti i al i func ionari) se face în conformitate cu Clasificatorul Ocupa iilor din Republica Moldova (CORM), elaborat de Ministerul Muncii i Protec iei Sociale, aprobat i pus în aplicare de la 1 aprilie 1998 prin hot rîrea Moldovastandard nr.336-ST din 20 ianuarie 1998, modificat i completat prin hot rîrea Moldovastandard nr.964-ST din 27 iulie 2001. Conform CORM, conduc torii au codul categoriei 1, speciali tii – 2, i al i func ionari - codul 3. (Vezi „Indexul alfabetic al ocupa iilor (func iilor) slujba ilor” din CORM).

5. În conformitate cu **Codul Muncii al Republicii Moldova**, art.212 (1,2,3), (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.159-162 (1252-1255) din 29 iulie 2003),

prin **formare profesional** se în elege orice proces de instruire în urma c ruia un salariat dobînde te o calificare, atestat printr-un certificast sau o diplom eliberat în condi iile legii;

prin **formare profesional continu (FPC)** se în elege orice proces de instruire în cadrul c ruia un salariat, avînd deja o calificare sau o profesie, î i completeaz cuno tin ele profesionale prin aprofundarea cuno tin elor într-un anumit domeniu al specialit ii de baz sau prin deprinderea unor metode sau procedee noi aplicate în cadrul specialit ii respective;

prin **formare tehnic** se în elege orice sistem de instruire prin care un salariat însu e te procedeele de aplicare în procesul muncii a mijloacelor tehnice i tehnologice.

În raportului statistic 6-m FPC include i formarea tehnic .

6. Astfel, FPC reprezint ansamblul de m suri sau activit i de preg tire pe care întreprinderile le organizeaz i finan eaz , total sau par ial, pentru angaja ii s i. Ca regul , pentru ca o activitate s fie inclus în categoria celor de FPC, aceasta trebuie s fie planificat în avans i finan at cel pu în par ial de c tre unitate. (În conformitate cu Codul Muncii, art.213 (2), în cadrul fiec rei unit i persoan juridic , angajatorul în comun cu reprezentan ii salaria ilor, întocme te i aprob anual planurile de formare profesional).

7. În conformitate cu Concep ia privind orientarea, preg tirea i instruirea profesional a resurselor umane (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.155 -158 (1248-1251) din 25 iulie 2003) **formele principale de preg tire i formare profesional continu** sînt:

preg tire ini ial – dobîndire unor cuno tin e, priceperi minime necesare pentru desf urarea unei anumite activit i;

calificarea – dobîndirea unui ansamblu de cuno tin e, priceperi i deprinderi profesionale care permit persoanei s desf oare activit i specifice unei meserii sau profesii;

recalificare – ob inerea cuno tin elor, priceperilor i deprinderilor specifice unei alte meserii sau profesii, diferite de cele dobîndite anterior;

perfec ionarea – dezvoltarea cuno tin elor, priceperelor i deprinderilor profesionale în cadrul aceleea i meserii sau profesii;

specializarea – ob inerea de cuno tin e, priceperi i deprinderi într-o arie restrîns din sfera de cuprindere a unei ocupa ii.

8. Raportul statistic 6-m cuprinde următoarele forme de pregătire și formare profesională continuă: pregătirea inițială, recalificarea, perfecționarea, cea din urmă incluzând specializarea.

Este necesar de menționat, că *pregătirea inițială* presupune o durată a programelor de studii de până la 6 luni și se organizează atât în cadrul *cursurilor pe lângă întreprinderi*, cât și în *instituțiile de învățământ acreditate în condițiile legii*. *Calificarea* presupune o durată a programelor de studii mai mare de șase luni și se organizează doar în sistemul de învățământ formal: în instituțiile de *învățământ secundar profesional*, *învățământ mediu de specialitate* și *învățământ superior (inclusiv postuniversitar)*. Astfel *calificarea* nu face obiectul prezentului raport.

9. Pregătirea și FPC se grupează pe două categorii: ***cursuri și alte tipuri***. În raportul 6-m nu se face distincție între aceste două categorii. Datele se prezintă pe total pregătire și FPC.

Cursurile FPC sunt evenimente organizate și coordonate de o unitate, concepute exclusiv cu scopul de a oferi instruire sau formare profesională **unui grup de persoane**, în altă parte decât la locul de muncă (cum ar fi: într-o sală de curs, în incinta unui centru de pregătire), instruirea realizându-se de către personal calificat (profesori, lectori, specialiști etc.) pentru o perioadă de timp bine stabilită și planificată în avans de către organizatorii cursului. Ca regulă, participanților la cursurile FPC li se eliberează certificate.

Alte tipuri de FPC sunt orice tipuri de formare profesională continuă, altele decât cursurile. Se disting următoarele tipuri:

- ***perioade planificate de pregătire, instruire sau experiență practică la locul de muncă***. Acest tip presupune pregătirea profesională practică (și mai puțin teoretică) a angajaților pe parcursul unor perioade de timp determinate și planificate în avans, utilizând unelte, instrumentele sau echipamentele de muncă obișnuite, fie la locul de muncă, fie în imediata vecinătate a locului de muncă;

- ***pregătirea planificată prin rotirea personalului la locuri de muncă diferite, prin schimb de experiență***. În această categorie se includ numai acțiunile care au fost planificate în avans și au avut ca scop principal dezvoltarea sau îmbunătățirea cunoștințelor, îndemânilor sau deprinderilor practice și teoretice ale angajaților implicați. Nu se includ transferurile obișnuite ale lucrătorilor de la un loc de muncă la altul, în funcție de necesitățile apăsătoare, deoarece nu constituie formare profesională continuă.

- ***participarea la cercuri de pregătire/îmbunătățirea cunoștințelor***. Cercurile de pregătire sunt constituite din grupuri de salariați care se adună împreună în mod regulat, la perioade de timp prestabilite cu scopul de a-și însuși sau îmbunătăți cunoștințele referitoare la cerințele procedurilor de producție, locului de muncă, modului de organizare a muncii etc.;

- ***autoinstruire utilizând forma de pregătire la distanță*** (folosind benzi audio/video, cursuri prin corespondență, cursuri asistate de calculator, inclusiv internet). Caracteristica acestui tip de pregătire este aceea că însuși persoana instruită este cea care decide asupra modului în care și se fac aceste pregătire/instruire, asupra timpului dedicat acestei pregătiri precum și asupra locului unde aceasta urmează să aibă loc (centru de pregătire, bibliotecă sau secțiuni destinate exclusiv pregătirii). Nu se consideră FPC dacă autoinstruirea se face în scop personal și nu este organizată și finanțată de unitate;

- ***instruire la conferințe, prelegeri, seminarii, altele scop principal este formarea profesională continuă a angajaților***. Participarea la conferințe, seminarii, târguri, ateliere de lucru, schimb de experiență etc. sunt calificate drept tipuri de pregătire **numai dacă scopul lor principal este acela de formare profesională** a angajaților, respectiv de dobândire de noi cunoștințe sau de îmbunătățirea celor existente.

- ***altele***.

10. **Domeniile de pregătire profesională** sunt: management, administrație; contabilitate, finanțe, banci, asigurări; dezvoltare aptitudini personale; îmbunătățirea activității desfășurate la locul de muncă; utilizare calculator, procesare date; secretariat; comerț și marketing; studiul limbilor (maternă și străine); inginerie; sănătate, învățământ, cultură; protecția mediului înconjurător, protecția și sănătatea muncii; servicii; etc. În raportul statistic 6-m se evidențiază doar a doua domeniul ca: studiul economiei de piață (care poate include domeniile enumerate mai sus) și integrarea europeană.

11. **Nu se consideră** formare profesională continuă:

- instruirea de zi cu zi făcută de șef, maestru etc. și care constituie una din responsabilitățile curente de serviciu;

- pregătirea ad-hoc (neplanificată) făcută de șef sau chiar de managerul unității, în cadrul sarcinilor de serviciu;

•pregătirea în instituțiile de învățământ secundar profesional, mediu de specialitate, superior sau postuniversitar: salariile care îi fac studiile (cu sau fără scoatere din activitate) nu se includ în formarea profesională continuă și se înscriu în raportul 6-m separat, în rândul 9530;
practica de producere a studenților instituțiilor de învățământ superior, mediu de specialitate, secundar profesional.

12. În *pregătirea inițială, recalificare, perfecționare și total persoane instruite* (rândurile 4000 și, respectiv, 8000) angajații se numără o singură dată, indiferent de numărul de cursuri la care au participat. Totodată la repartizarea participanților conform programelor de studiu, locului de petrecere a cursurilor etc., salariile, care au luat parte la unul sau mai multe cursuri, pot fi înscrise în unul sau mai multe rânduri. (Exemplu: un funcționar a participat la cursuri de perfecționare într-o instituție de învățământ de stat din republică și la o conferință în străinătate. În rândul 7000 (și respectiv 8000) se înscrie un participant, în același timp acest participant se înscrie atât în rândul 8200 cât și în rândul 8300).

13. În compartimentul III se înscriu costurile unității privind formarea profesională a angajaților, care includ: taxe și plăți către unitățile care au furnizat cursuri și servicii de FPC inclusiv taxa de curs, plata examinatorilor precum și plata instructorilor externi; plăți efectuate pentru participanți la cursurile FPC pentru transport, diurn și cazare; costul forței de muncă al instructorilor și personalului propriu al centrului de pregătire, precum și al altor persoane implicate în exclusivitate numai în conducerea și susținerea cursurilor FPC; costul spațiului de pregătire (școli de curs), al echipamentului și materialelor, inclusiv consumabile, folosite pentru cursurile de formare profesională continuă; etc.

În conformitate cu Codul Muncii al Republicii Moldova, art.213(3) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.159-162 (1252-1255) din 29 iulie 2003), volumul mijloacelor financiare alocate în scopul FPC se stabilesc în contractul colectiv de muncă sau în convenția colectivă și trebuie să fie în mărime de cel puțin 2 la sută din fondul de salarii al unității.

Mijloacele valutare, cheltuite pentru formarea profesională se recalculează în valută națională la cursul de schimb oficial al Băncii Naționale.

Secția statistică salariilor